

31.10.2024

Høringssvar – utredning av ferielovens system for opptjening av feriepenger

1. Innledning

Arbeidsgiverforeningen Spekter («Spekter») viser til Arbeids- og inkluderingsdepartementets brev av 20. juni 2024, hvor departementet ber om høringsinstansenes synspunkter på Moums rapport «*Utredning av ferielovens system for opptjening av feriepenger*» og de ulike modellene for mer samtidig opptjening av feriepenger og avvikling av ferie som skisseres i rapporten. Spekter har fått frist til den 1. november 2024 til å sende inn høringssvar.

2. Om Arbeidsgiverforeningen Spekter

Spekter organiserer mange av de største virksomhetene innenfor sektorene helse, samferdsel og kultur i Norge. Våre medlemmer er virksomheter som bærer et utpreget samfunnsoppdrag, eller som gjennom sin forretningsdrift og sine leveranser bidrar til at andre løser sitt samfunnsoppdrag. Det er mer enn 250 000 ansatte i Spekters medlemsvirksomheter.

Spekter mener at det er de juridiske problemstillingene og vurderingene som må danne utgangspunktet for en eventuell prosess knyttet til endringer i ferielovens system for opptjening av feriepenger, og stiller derfor spørsmål ved Arbeids- og inkluderingsdepartementets fremgangsmåte i denne saken.

3. Spekters syn på tilnærmingen for eventuelle endringer av ferielovens system for opptjening av feriepenger

Spekter forstår at ESA har «... stilt spørsmål til norske myndigheter om ferielovens ordning er i tråd med EUs arbeidstidsdirektiv», jf. Moums rapport «*Utredning av ferielovens system for opptjening av feriepenger*», side 1. Den nevnte rapporten redegjør nærmere for «... mulige modeller for å bringe opptjening og utbetaling av feriepenger nærmere hverandre i tid, ...». Redegjørelsen er gitt uten at det, så vidt Spekter er kjent med, er foretatt nærmere vurderinger av helt sentrale juridiske forhold. Dette gjelder blant annet:

- hvorvidt ferielovens ordning er i samsvar med EUs arbeidstidsdirektiv
- hva en eventuell motstrid gjelder
- hvilke eventuelle endringer som kreves for å sikre at ferielovens ordning er i samsvar med EUs arbeidstidsdirektiv
- hvilke alternativer som foreligger for å sikre samsvar mellom ferielovens ordning og EUs arbeidstidsdirektiv

Først når samtlige juridiske problemstillinger har vært undergitt en tilstrekkelig utredning og har vært gjenstand for høring, mener Spekter at det foreligger et forsvarlig grunnlag for å se på hvilke alternative løsninger som foreligger for å fjerne en eventuell motstrid mellom ferielovens ordning og EUs arbeidstidsdirektiv. Norges skjønnsmargin med hensyn til gjennomføringen må også undergis en nærmere vurdering, jf. nedenfor. Fremfor at prosessen er lagt opp på en slik måte, avgrenses den nevnte rapporten uttrykkelig mot juridiske spørsmål. Det er tale om forholdsvis komplekse problemstillinger, som påvirker alle arbeidstakere og arbeidsgivere i Norge, så Spekter er av den oppfatning at det er avgjørende at prosessen starter i riktig ende.

Og selv for det tilfelle at det forutsettes at ferielovens ordning må endres, savner Spekter at også andre alternative modeller utredes og vurderes nærmere. Et eksempel på dette kan være at det ses nærmere på om det foreligger muligheter for å innføre en nasjonal ordning som begrenser seg kun til arbeidstakere uten full feriepengeopptjening (uavhengig av om dette skyldes at de er nye i arbeidslivet, eller av ulike årsaker har stått utenfor arbeidslivet i en lengre periode e.l.). Ordningen kan eksempelvis bestå av elementer som hensyntar en eventuell motstrid med EUs arbeidstidsdirektiv, men samtidig sikrer en innfasing til dagens ordning i henhold til ferieloven. I henhold til EØS-avtalen artikkel 7 er det opp til «... *avtalepartenes myndigheter å bestemme formen og midlene for gjennomføringen*» av en rettsakt som tilsvarer et EØF-direktiv som er inntatt i vedlegg til EØS-avtalen. Det er altså overlatt til avtalepartenes myndigheter å bestemme form og midler for gjennomføringen, men dette må gjøres i henhold til EØS-rettens krav.

Spekter mener at også andre eventuelle konsekvenser av de ulike modellene må utredes og vurderes nærmere, i tillegg til at eventuelle endringer må være enkle å administrere og ikke påføre virksomheter unødvendige og uforholdsmessige kostnader. Dette gjelder for eksempel hvordan man kan sikre en nøytral ordning, som ikke påvirker arbeidsgivers beslutninger i ansettelsesprosesser og oppstartstidspunkt for arbeidsforhold, eller på andre måter påvirker mobiliteten i arbeidslivet. Andre forhold som må vurderes nærmere er arbeidsgivers muligheter for å kontrollere arbeidstakers eventuelle tidligere ferie-/feriepengeopptjening hos andre arbeidsgivere, eventuelle konsekvenser av mer individuell beregning/opptjening av ferie/feriepenger, samt eventuelle mulige konsekvenser dersom arbeidstakere skal gis en rett til å overføre ferie fra et ferieår til et annet.

På bakgrunn av ovennevnte mener Spekter at en eventuell prosess knyttet til endringer i ferielovens system for opptjening av feriepenger må stilles i bero frem til det er vurdert hvorvidt, og eventuelt i hvilken grad, ferielovens system er i strid med EUs arbeidstidsdirektiv. Først når dette er gjort vil man ha et forsvarlig grunnlag for å vurdere hvilke konsekvenser en eventuell motstrid har for det norske regelverket og systemet for ferie/feriepenger, samt være i stand til å vurdere hvilke alternative løsninger som kan være aktuelle, og hvilke eventuelle konsekvenser de alternative løsningene vil medføre.

Med vennlig hilsen

Arbeidsgiverforeningen Spekter

(sign.)

Bjørn Skrattegård

Forhandlingsdirektør